

Univerzita Karlova v Praze
Evangelická teologická fakulta

Bakalářská práce

**Připravenost projektu chráněného bydlení na statku ve
Vlčovicích na finanční podporu z programu Operační
program Lidské zdroje a zaměstnanost**

Autor: Jan Počepický

Katedra: Sociálně pedagogická

Vedoucí práce: Mgr. Jana Neudörflová

Studijní program: B7508 Sociální práce

Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Přidělovaný akademický titul: Bc.

Rok odevzdání: 2007

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci **Přípravenost projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících na finanční podporu z programu Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost** zpracoval samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury.
2. Tuto práci nepředkládám k obhajobě na jiné škole.
3. Souhlasím s tím, aby uvedená práce byla v případě zájmu pro studijní účely zpřístupněna dalším osobám nebo institucím.
4. Nesouhlasím s tím, aby uvedená práce byla publikována na internetových stránkách ETF.

9.5. 2007

Jan Počepický

Obsah

Úvod	8
Teoretická část	12
Lehká mentální retardace	12
Charakteristika neziskového sektoru	14
Chráněné bydlení	16
Pojem integrace a sociální inkluze	20
Fundraising	21
Evropské fondy	26
Praktická část	31
Účel a cíl projektu	31
Oprávněnost projektu	33
Cílová skupina	34
Přínos projektu	34
Hlavní aktivity	35
Realizační tým	37
Doba trvání projektu	37
Umístění projektu	38
Přípravenost projektu k realizaci	38
Časový harmonogram	40
Překážky a riziko realizace projektu	41
Závěr	44
Seznam zkratk	46
Seznam literatury	47

Anotace

Přípravenost projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících na finanční podporu z programu Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Tato bakalářská práce se zabývá finanční podporou vznikající sociální služby chráněného bydlení v obci Vlčkovice, a to konkrétně z programu OP LZZ Evropského sociálního fondu. Cílem je zjistit, zda tento program může být aplikovatelný na tento druh činnosti a zda zaměření tohoto programu odpovídá cílům a charakteru služby chráněného bydlení.

Práce se také věnuje tomu, v jaké fázi se v současné době nachází projekt chráněného bydlení a jaké se vyskytují překážky, které aktuálně brzdí možnost čerpat tuto zahraniční subvenci. Práce má tedy prokázat kompatibilitu OP LZZ s projektem chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících a pojmenovat příčiny a překážky, které oddalují nebo dočasně znemožňují možnost žádat o finanční podporu z tohoto programu. Tato práce má za úkol přispět k přehledu o aktuálních programech Evropského sociálního fondu, za jejichž přispění by po překonání zformulovaných překážek a rizik, měl být financován provoz služby chráněného bydlení.

Anotace

The Readiness of the project of sheltered housing at Vlčkovice farm for getting the grant of Human Resource and Employment Operational Programme

The aim of the bachelor work is to find the most suitable programme of European Social Fund for the project of sheltered housing service at Vlčkovice farm. The farm is located in Vlčkovice village in Middle Bohemian region.

The work should describe a suitable EU programme and prove the eligibility of the chosen programme for the intention of sheltered housing project.

The work also deals with the readiness of the project to raise money from the Human Resource and Employment Operational Programme of European Social Fund. This programme is the most compatible with the project of sheltered housing service at Vlčkovice farm.

The practical part of the work is focused on the risks and obstacles which could obstruct raising money from the European programme.

The work should lead to the statement confirming the propriety of the programme for funding of the project of sheltered housing service and also the readiness of the project.

Klíčová slova

financování

fundraising

inkluzie

integrace

program

projekt

realizace

registrace

seberealizace

Keywords

financing

fundraising

Inclusion

integration

programme

project

realization

registration

self-fulfilment

Úvod

Téma této práce, tedy Fundraising projektu chráněného bydlení pro osoby s mentálním postižením na statku ve Vlčkovících, je logickým pokračováním mé ambice realizovat projekt chráněného bydlení (tímto projektem je míněno vybudování této služby na statku ve Vlčkovících), který jsem zpracoval v absolventské práci. Logickým pokračováním zde myslím skutečnost, že má absolventská práce byla převážně zaměřena na provoz této služby a na náplň činnosti jejích uživatelů, a je tedy nasnadě řešit problém, z jakých zdrojů lze provoz této služby financovat a jak je schůdné, pro nově vznikajícího poskytovatele sociálních služeb, tyto finance získat. Tato práce by tedy měla být chápána v kontextu mé absolventské práce.

Cíl práce

Práce se zaměřuje na hledání adekvátního zdroje financování z Evropského sociálního fondu (ESF), z kterého bude možné financovat provoz sociální služby chráněného bydlení pro mladé osoby s lehkým mentálním postižením v obci Vlčkovice. Zároveň s tímto cílem se práce bude věnovat administrativním problémům, které v současné době řeší nově vznikající občanské sdružení **o.s. Vlčkovice** (kterým bude tato služba zaštiťována) a které brání v možnosti žádat o finanční podporu z ESF. V této práci dojdou k tomu, jaký program z ESF je nejvhodnější pro financování výše zmíněné služby a zda je **o.s. Vlčkovice** schopné z tohoto programu v současné době čerpat finanční prostředky.

Kardinálním cílem této práce je zaměřit se na OP LZZ (Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost) a dát ho do kontextu s mými plány, jak provozovat tuto službu. Výsledkem by měla být bilance aplikovatelnosti OP LZZ pro uskutečnění projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících. V této práci bych měl dojít ke skutečnosti, že program OP LZZ je vhodný pro projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících a zda je v současném stádiu projektu možné žádat o podporu z tohoto programu.

Tato práce se nebude zabývat zpracováním projektového záměru na konkrétní výzvu pro předložení žádosti o finanční podporu, jelikož naše vznikající organizace ještě není právníkou osobou, prostřednictvím které chceme zřízovat službu chráněného bydlení, tudíž ještě nevykazujeme žádnou bilanci hospodaření, a také

z důvodu, že aktuální výzvy pro program OP LZZ ještě nejsou k dispozici, a to z důvodu, že operační program je nyní v procesu schvalování Evropskou komisí.

Práce se bude zaměřovat na Evropský sociální fond, respektive na program OP LZZ ESF, zejména z toho důvodu, že do České republiky se dostane v období 2007-2013 velké množství peněz právě z EU na různé projekty, a toho je třeba využít, jelikož po skončení tohoto „štědrého období“ bude zase Česká republika financovat (spolu s ostatními členskými zeměmi) nově přijaté země - tedy Rumunsko a Bulharsko.

V první části této práce se budu obecně zabývat pojmem lehká mentální retardace a charakteristikou osob s lehkým mentálním postižením. Popíši zde jeho charakteristiku a také dám toto postižení do kontextu s Evropskou unií, respektive zde pojednám o vztahu EU k osobám s postižením. Dále se budu věnovat vymezení pojmu neziskového sektoru, jeho výhodám a nevýhodám oproti státním subjektům. Zaměřím se také na vymezení pojmů chráněného bydlení, integrace a sociální inkluze. V této části se budu také věnovat problematice fundraisingu. Vysvětlím, co je to za činnost, jaké má cíle, jaká je agenda fundraisera. Zaměřím se také na možnosti zdroje kapitálu, fundraisingovou strategii a také popíši projektový cyklus. V teoretické části se budu dále zaměřovat na jednotlivé programy Evropského sociálního fondu, z kterých vyberu ten program, který by svým charakterem nejvíce odpovídal cílům projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovcích. Tato část práce bude obsahovat aktuální informace o ESF a jeho programech. Zvláště pak bude zaměřena na program OP LZZ a na charakteristiku prioritních os, na které je tento program rozdělen.

Ve druhé části této práce blíže specifikuji projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovcích, a to z aspektu jeho záměru, cíle, přínosu a poptávky po něm, jeho oprávněnosti, aktivit, atd. Výše uvedené představení projektu chráněného bydlení budu konfrontovat s oblastmi podpor v rámci **6 prioritních os**, které obsahuje program OP LZZ, a zaměřím se na tu nejadekvátnější, která by nejvíce korespondovala s projektem chráněného bydlení. Budu řešit účel a cíle projektu, hlavní aktivity, jeho oprávněnost a opodstatnění. Nakonec se budu zabývat tím, jak je projekt chráněného bydlení připraven k realizaci a jaké jsou překážky, které mohou potenciálně ohrozit čerpání financí z OP LZZ.

V závěru této práce shrnu své poznatky o tom, jaký program ESF je nejadekvátnější pro záměr chráněného bydlení, jaké jsou podmínky čerpání financí z tohoto programu a jak jsou tyto podmínky naplnitelné ze strany naší vznikající organizace. Ze závěru by mělo vyplynout, zda je možné projekt chráněného bydlení ve

Vlčkovících financovat z programu OP LZZ, co vše je třeba podniknout k tomu, aby tento projekt mohl být financován z tohoto programu a jaké se vyskytují rizika a překážky v jeho realizaci.

Význam této práce vidím hlavně v přispění k realizaci služby chráněného bydlení v lokalitě České Sibiře na statku ve Vlčkovících, a to zejména vytvořením fundovaných informací o Evropském sociálním fondu (konkrétně Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost), který může relevantním způsobem pomoci při etablování výše zmíněné sociální služby. Tato práce (zejména její praktická část) by měla také sloužit jako nosný podklad pro vyplňování žádosti o podporu z OP LZZ. Další význam této práce vidím (pokud se povede realizovat projekt chráněného bydlení) v pomoci integrovat osoby s postižením do běžné společnosti a podpoře jejich aktivní účasti na svém životě, pomoc při uplatnění těchto osob na trhu práce, ve zvýšení zaměstnanosti v okolí, možnosti praxe studentů škol se sociálním zaměřením a v neposlední řadě je to záchrana kulturního dědictví.

Představení projektu

Statkem ve Vlčkovících je myšlen komplex nemovitostí v malé vesničce u Votic. Tento statek byl (do znárodnění komunistickým režimem) ve vlastnictví mého dědy. Za období, kdy byl vlastněn mým dědou (ale i v období po znárodnění), byl statek využíván k hospodářským účelům. V roce 1992 jsem se spolu se sestrou stal právoplatným dědicem tohoto areálu a s touto skutečností vyvstala otázka, jak s tímto majetkem naložit. Jako student školy se sociálním zaměřením jsem měl jasno v tom, že by využití majetku mělo mít sociální podtext, ale vzhledem ke střední zemědělské škole, již jsem absolvoval, a dlouholetému angažování se v zemědělské činnosti jsem přemýšlel, jak do svého záměru zakomponovat i tuto oblast. Nehledě na to, že mi přišlo dobré být konzervativní a pokračovat v tradici, kterou započali moji předci.

Projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících pro mladé osoby s mentálním postižením je ideou, jež vykrystalizovala z výše zmíněných motivů, ale i z dalších níže zmíněných skutečností, které by měly přispět k tomu, jak smysluplně naložit s nemovitostmi nacházejícími se v komplexu areálu vlčkovického zámečku na České Sibiři nedaleko města Votice. Jde o areál, který jsem spolu se sestrou zdědil.

Signifikantním faktorem pro vznik zrovna této služby je také skutečnost, že nedaleko (asi osm kilometrů) od vlčkovického statku se v Ratměřicích nachází ústav sociální péče (nyní dle zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách je to domov pro

osoby se zdravotním postižením). Mohl bych tedy potenciálně nabídnout schopnějším klientům tohoto ústavu službu, která by flexibilně a adekvátně reagovala na jejich potřeby, přispěla by k lepšímu psychosociálnímu rozvoji, seberealizaci a snažila by se o co možná nejvyšší úspěšnost v procesu integrace.

V neposlední řadě je zde fakt, že mnou zamýšlená služba chráněného bydlení pro mladé osoby s mentálním postižením byla na schůzkách v rámci komunitního plánování města Votice vyhlášena za potřebnou a podporovanou, a měla by být zanesena do strategického plánu komunitního plánování pro Středočeský kraj.

Perspektiva

Nebylo jednoduché se rozhodnout pro toto využití, ale přispělo k tomu několik faktorů. Za prvé je to skutečnost, že se aura, jež obklopuje statek, zakořenila do nejednoho srdce mých spolužáků a přátel, z nichž se poslední dobou rekrutovala skupina lidí, kteří mají eminentní zájem a chuť se pustit do dobrodružství, které skýtá realizování podle mého názoru dost náročné anabáze, jakou je chráněné bydlení. Za druhé je to skutečnost, že havarijní stav některých nemovitostí v areálu zámku nedovoluje dlouhé odkládání rekonstrukcí, a je tedy třeba začít shánět finance, aby mohlo toto staré architektonické dědictví zažít svou renesanci. Třetí faktor je ve vzájemné interakci s faktorem druhým, a to z důvodu „štědrého období EU“, která do České republiky bude v letech 2007- 2013 posílat mnoho miliard, což tedy v praxi může znamenat, že s dobrým fundraiserem (solidností, transparentností, důvěryhodností atd.) bude možno získat z evropských programů, kompatibilních s našimi plány, určité množství peněz na provoz této služby.

Ideou totiž není pouze etablovat službu chráněného bydlení, ale utvořit komplex více služeb, které by nebyly pouze sociálního charakteru, ale byly by s ním úzce provázány a sloužily by nejen jako nástroj uskutečňování dílčích sociálních cílů (pracovní terapie, hipoterapie klientů atd.), ale také zejména jako zdroj financování naší organizace. Mám nyní na mysli takový „vzdušný zámek“, respektive jakýsi ideální stav, který by se potenciálně dal realizovat v areálu vlčkovického zámku. Když to zkonkretizuju, tak si představuji ekofarmu, která by se specializovala na chov ovcí, koní a dalších hospodářských zvířat. Kromě toho, že samotný chov zvířat přinese uplatnění pro klienty, a to nejen výše uvedenými terapiemi, ale i možností získat zaměstnání a stát se tak plnohodnotným členem společnosti, tak také zpracovávání

produktů, komerční ustájení koní a výnosy ze zemědělské činnosti přispějí k samofinancování samotných sociálních služeb, které bychom rádi poskytovali.

Nejednalo by se tedy pouze o službu chráněného bydlení, ale jak vyplývá z výše uvedeného, chtěli bychom realizovat službu podporovaného zaměstnávání, popřípadě službu pěstounské péče, a to z aspektu toho, že se v areálu vlčkovického zámečku nachází rodinné domky, jež by byly adekvátní pro tuto službu. Jako doplňující službu bych si představoval odlehčovací (respitní) službu, která je dle mého názoru dosti vyhledávaná a potřebná. Navíc by tato služba mohla svým charakterem obstarat klientelu do chráněného bydlení, poněvadž klient a jeho rodina by se mohli rozhodnout pro dlouhodobé využívání této pobytové služby.

1. Teoretická část

1.1 Lehká mentální retardace

Co je tedy míněno lehkou mentální retardací? Než se budu věnovat charakteristice lehké mentální retardace, krátce definuji, co znamená všeobecně mentální postižení. „Mentálním postižením nebo mentální retardací nazýváme tedy trvalé snížení rozumových schopností, které vzniklo v důsledku organického poškození mozku. Mentální postižení není nemoc, je to trvalý stav, způsobený neodstranitelnou nedostatečností nebo poškozením mozku.“¹ „Mentální retardace je definována jako neschopnost dosáhnout odpovídajícího stupně intelektového vývoje (méně než 70% normy), přestože postižený jedinec byl přijatelným způsobem výchovně stimulován. Hlavními znaky mentální retardace jsou nedostatečný rozvoj myšlení a řeči, omezená schopnost učení a z toho vyplývající obtížnější adaptace na běžné životní podmínky. Limitovaný rozvoj rozumových schopností bývá spojen s postižením či změnou dalších schopností a s odlišnostmi ve struktuře osobnosti.“²

Mentální retardace je vrozená a trvalá. Dítě se od počátku svého života nevyvíjí standardním způsobem – na rozdíl od demence, která vzniká později a je pro ni typický úbytek již rozvinutých schopností. Příčinou vzniku mentální retardace je

---

¹ Švarcová, I. *Mentální retardace: vzdělávání, výchova, sociální péče*, str. 25

² Vágnerová, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, str. 289

postižení CNS Jde o multifaktoriálně podmíněné postižení, na jeho vzniku se může podílet jak porucha genetických dispozic, které vedou k narušení rozvoje CNS, tak nejrůznějšími faktory, které poškodí mozek v rané fázi jeho vývoje. Obě složky působí ve vzájemné interakci. Mentální retardace může být také geneticky podmíněna.

Charakteristika lehké mentální retardace

Lehká mentální retardace se vyznačuje hodnotami IQ od 50 do 69. V charakteristice této úrovně mentálního postižení se uvádí, že osoby s lehkým mentálním postižením dosáhnou většinou schopnosti užívat řeč účelně v každodenním životě. Většina z nich také dosáhne úplné nezávislosti v osobní péči (jídlo, mytí, oblékání, hygienické návyky) a praktických domácích dovednostech, i když je vývoj proti normě mnohem pomalejší. „Lidé s lehkou mentální retardací dovedou i v dospělosti uvažovat v nejlepším případě na úrovni dětí středního školního věku.“³

Hlavní potíže se u nich obvykle projevují při teoretické práci ve škole. Mnozí mají specifické problémy se čtením a psaním. Proto jim prospívá vzdělávání zaměřené na rozvíjení jejich dovedností a kompenzování nedostatků. Většinu jedinců na horní hranici lehké mentální retardace lze zaměstnat prací, která vyžaduje spíše praktické než teoretické schopnosti, včetně nekvalifikované nebo málo kvalifikované manuální práce – potřebují pouze dohled a oporu.

Evropská unie vs. osoby s postižením

V prvé řadě lze považovat za zohlednění osob se zdravotním postižením už samotný princip EU. Tedy to, že je založena na svobodě volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. Kde je tedy implicitně řečeno, že osoby s postižením mají stejná práva jako ostatní lidé. Další zmínky o zohledňování těchto osob jsou popsány níže.

V roce 1996 byla výborem ministrů Rady Evropy schválena Konvence o ochraně lidských práv a důstojnosti člověka s ohledem na aplikaci biologie a medicíny (zkráceně Konvence o biomedicíně), která byla ratifikována Parlamentem ČR v roce 2001 a je od té doby nejvyšším zdravotnickým zákonem země. V kapitole I. ve všeobecných ustanovených článku 1 je uvedeno, že „Smluvní strany budou chránit důstojnost a identitu všech lidí a v souvislosti s aplikací biologie a medicíny zaručí každému, bez diskriminace, respektování jeho integrity, ostatních práv a základních svobod“. Dále v kapitole IV. o lidském genomu v Článku 11 je uvedeno: „Jakákoli

---

³ tamtéž

diskriminace kvůli genetické výbavě je u všech osob zakázána.“ Dalšími dokumenty, které zohledňují práva osob s postižením jsou Evropská sociální charta a její revize a Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, která byla 30.3. 2007 podepsána Evropskou komisí. Tento dokument obsahuje princip, že lidé trpící zdravotním postižením by měli požívat stejných práv jako ostatní lidé. Úmluva chrání zdravotně postižené osoby před všemi druhy diskriminace a pokrývá občanská, politická, ekonomická, sociální a kulturní práva. Zavazuje smluvní strany nejenom k přijetí zákonů a nařízení dodržující tento princip, ale také k zajištění, aby v praktickém životě docházelo k lepší integraci zdravotně postižených lidí do společnosti. V platnost tento dokument již vstoupil. Nyní záleží na ratifikaci jednotlivých zemí.

Dalším dokumentem, kde jsou zohledňováni osoby s postižením je Článek 26 Listiny základních práv EU, který uznává právo zdravotně postižených „na opatření, jejichž cílem je zajistit jejich nezávislost“. Evropská unie si je vědoma potřeby věnovat četným otázkám týkajícím se zdravotně postižených zvláštní pozornost. Hlavním cílem by mělo být, umožnit zdravotně postiženým plnit svou občanskou úlohu, přijímat občanskou odpovědnost a mít stejné možnosti a kontrolu nad svým životem jako lidé bez zdravotního postižení. Přijímaná opatření by měla být vedena potřebou zajistit přístup a začleňování. Přístup k dlouhodobé péči a podpůrným službám má vysokou prioritu. Zváženy by měly být mimo jiné tyto aspekty: snížení zátěže, již nemoc představuje, minimalizace jejich ekonomických a sociálních důsledků, odstranění nerovností v oblasti zdraví. Hlavními cíli v této oblasti je omezení sociálního vyloučení, odstranění překážek a bariér, usnadnění mobility a využívání informačních technologií.

1.2 Charakteristika neziskového sektoru

Neziskové organizace jsou nezávislé na státu a své úsilí zaměřují na pomoc ve všech oblastech lidského života. Základním motivem činnosti není nikdy návratnost investic, ale vždy dobrá vůle a úsilí pomáhat. Případné zisky jsou investovány zpět do činnosti organizace. Nestátní neziskové organizace (NNO) pokrývají široké spektrum služeb – od sociální problematiky, jako je pomoc vyloučeným skupinám navracet se zpět do

společnosti, přes ochranu kulturního a přírodního dědictví až třeba po cestovní ruch. Silné stránky těchto organizací je široké spektrum činností, vyhledávání mezer v potřebách společnosti (ve službách), mají inovativní přístupy a jejich primární snahou je řešení problému (ne dosahování zisku). Na druhou stranu mají tyto organizace problém v tom, že jsou finančně a kapitálově slabé.

Potenciál neziskového sektoru

„NNO obecně **citlivěji vnímají některé problémy** a často mají poněkud specifický úhel pohledu (na rozdíl od soukromého a veřejného sektoru), což pramení z jejich primárních cílů. NNO nejsou ze své podstaty samofinancovatelné, pro realizaci své činnosti a existence vůbec musí zajistit dostatek finančních zdrojů, proto obvykle mají **zkušenosti s různými formami grantového a projektového financování.**“⁴ NNO mají často trvale vyčleněné kapacity na oblast fundraisingu, případně je podle potřeby uvolňují. Zároveň mají zkušenosti s projektovým řízením – projektovým managementem. Některé NNO už mají praxi s předvstupními fondy EU i dalšími komunitárními programy EU a mnoho z nich také prošlo školením na přípravu na strukturální fondy.

Druhy neziskových organizací můžeme rozdělit na:

- Občanské sdružení
- Nadace a nadační fondy
- Církevní právnické osoby zřizované církví či náboženskou společností
- Obecně prospěšná společnost

Problematika financí NNO

Pravděpodobně největším problémem neziskového sektoru je nedostatek financí – jeho malá finanční a kapitálová stabilita. České NNO jsou navíc značně závislé na státních subvencích. Posílit finanční stabilitu neziskových organizací lze prostřednictvím daňových asignací⁵, podporou podnikového dárcovství i dalšími způsoby (například formou loterie). Se vstupem do EU se pozornost upřela ke strukturálním fondům jako

---

⁴ Sodomka, V.; Špok R. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie pro neziskový sektor*, str. 22

⁵ **Daňová asignace představuje možnost daňového poplatníka rozhodnout o směřování části své daňové povinnosti (tj. určitého podílu daně) jinému příjemci než státu, přičemž okruh těchto jiných příjemců stát vymezuje.**

nástroji umožňujícím financování aktivit NNO v mnoha oblastech. Pomoc z těchto fondů je však podmíněna splněním relativně přísných kritérií. Jedním z nich je dostatek kvalitně připravených projektů včetně zajištěného spolufinancování. Bohužel je celý systém svým nastavením a pravidly pro NNO značně náročný, a to jak administrativně tak finančně.

Zdroje financí pro NNO:

- individuální dárcovství
- firemní sponzoring
- nadace a nadační fondy
- veřejné zdroje (státní s práva a samospráva)
- programy EU
- benefice
- veřejné sbírky
- zahraniční zdroje
- samofinancování
- vícezdrojové financování

1.3 Chráněné bydlení

Koncepce chráněného bydlení vznikla a rozvíjela se původně jako alternativní způsob péče o pacienty trpící duševním onemocněním. Tato koncepce byla reakcí na univerzální chápání lidských práv vyspělými demokratickými zeměmi v polovině minulého století, a to způsobem vysvobozování pacientů z role závislého subjektu téměř bez odpovědnosti a kontaktu s realitou běžného života a jejich transformaci na se zařazením rovnoprávného partnera.

V současné době je pojem chráněné bydlení zakotven v naší legislativě, a to díky novému zákonu 108/2006 Sb. o soc. službách, v kterém je definován. V tomto zákoně je chráněné bydlení definováno jako „pobyťová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního

bydlení“. Chráněné bydlení je tedy moderním typem pobytové služby, kde osoby se zdravotním postižením mohou žít víceméně samostatně v prostředí, které je svým charakterem fakticky totožné s běžným bytem, což v praxi znamená, že jde o formu bydlení, kde si klient může vyzkoušet žít samostatně, starat se sám o sebe a naučit se sociálními dovednostem pod dohledem další osoby, jež mu v tom pomáhá. Tato služba poskytuje základní činnosti jako poskytnutí ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, výchovné, vzdělávací, aktivizační a sociálně terapeutické činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Chráněné bydlení nahrazuje trvale nebo na přechodnou dobu uživateli domov při trvalém nebo dočasném omezení schopnosti či možnosti využívat jiné formy pomoci (terénní, ambulantní, pomoc rodiny). Je důležité, aby klienti mohli využívat všechny běžně dostupné služby v daném území (nákupy, lékař, zábava, pomoc při zajištění chodu domácnosti, kontakt se společenským prostředím, obecné poradenství, pomoc při prosazování zájmů a práv atd.).

Výhody chráněného bydlení

Je určitě nesporné, že služba chráněného bydlení přináší mnohé výhody a má velikou perspektivu. Nezpochybnitelným přínosem je stránka sociální rehabilitace, opětné začlenění do společnosti či předcházení sociálnímu vyloučení. „Nicméně nelze pominout ani stránku ekonomickou. Na základě rozboru konkrétního statistického materiálu bylo zjištěno, že služby, poskytované zřizovateli chráněného a podporovaného bydlení z řad nestátních neziskových organizací (NNO) jsou v zásadě levnější než v ústavech sociální péče (ÚSP).“⁶

Rád bych se zde v souvislosti s přínosem chráněného bydlení pro jeho klienty zmínil ještě o dalších výhodách, jež na něm shledávám. Jsou to určité praktické výhody, které svým charakterem zohledňují důstojnost osob, které tuto službu využívají. Dle mého názoru je nejpodstatnějším prvkem, lépe realizovatelným v moderních typech soc. služeb než třeba v ústavech (respektive v domovech pro osoby se zdravotním postižením), je to, že klient zde má velký prostor pro zodpovědnost za své jednání a větší prostor pro uvědomění si nesprávného rozhodnutí. V další řadě nabízí chráněná bydlení možnost seberealizace a kvalitní

---

⁶ Anna Červenková, Daniela Bruthansová. *Náklady na ústavní sociální péči a služby podporovaného a chráněného bydlení*, s. 62

naplnění potřeb uživatele. V neposlední řadě je vybavení a uspořádání budovy chráněného bydlení většinou koncipováno tak, aby zajišťovalo soukromí klientů.

Snažil jsem se zde poukázat na to, že motivem chráněného bydlení by mělo být zajištění důstojného prostředí a atmosféry domova, respektování klienta personálem, zohledňování jeho potřeb a práva na soukromí.

1.3.1 Sdružení Neratov

V této podkapitole představím organizaci, jejíž charakter a zaměření koresponduje s tím, co bude vznikat na statku ve Vlčkovících.

Sdružení Neratov vzniklo jako dobrovolné společenství lidí, kteří se chtějí podílet na obnovení poutního místa smíření v Neratově tím, že přispějí k výstavbě, vybavení a provozování sociálních, charitativních, event. zdravotnických zařízení, která budou sloužit potřebným lidem. Sdružení je nezávislé, nepolitické a nestátní.

Sdružení Neratov je občanské sdružení ve smyslu Zák. č. 83/90 Sb. O sdružování občanů a je registrováno MV České republiky č.j. VSC/1-14940/92-R ze dne 11.9.1992.

Cíle sdružení:

- Pomoc lidem v nouzi zaměřená především na děti opuštěné nebo s fyzickým či mentálním postižením, zvláště formou pěstounské péče, na lidi s mentálním postižením, především formou opatrovnické péče v rodině a na lidi, kteří mají potíže s adaptací v běžném životě.
- Rekreační pobyty pro skupiny dětí s postižením v prostorách Sdružení.
- Vybudování farmy a chráněných dílen jako pracovní příležitosti pro stálé obyvatele a pracovní terapie pro osoby s postižením.
- Budování zázemí pro rodiny ochotné žít s lidmi s postižením v souladu s uvedenými cíly - výstavbou rodinných domků nebo adaptací stávajících budov.
- Vytvoření různorodých činností a prací tak, aby lidé s postižením mohli v nestálosti povahy přecházet na jiná pracovní místa a tím čelit případným depresím či útekům.
- Obnovení života pohraniční obce.

Dalším cílem je projekt Domov, který je zaměřen na vytváření plnohodnotného životního prostoru – Domova – pro lidi s lehkým mentálním postižením, tak aby se tito lidé rozvíjeli a využívali všechny své schopnosti a dosáhli co největší samostatnosti a odpovědnosti. Klienti jsou ubytováni ve třech objektech. Jedná se o objekty bývalé školy, nový domek chráněného bydlení a nově získaný objekt restaurace a penzionu, který slouží i jako chráněné bydlení pro osoby s lehkým mentálním postižením a restaurace jako chráněná dílna .

Ke Sdružení Neratov také patří Farma Orlice, jejíž statut je o.p.s. (obecně prospěšná společnost).

1. Zřízení organizace a její poslání

- FARMA ORLICE o.p.s. vznikla Zakládací smlouvou ze dne 31.10.2001
- FARMA ORLICE o.p.s. byla zapsána 31.1.2002 do rejstříku obecně prospěšných společností , vedeného Krajským soudem v Hradci Králové oddíl O, vložka 77

Cíle Farmy Orlice o.p.s.

1. vybudování a provoz vzorového zařízení zemědělské farmy a chráněných dílen pro zaměstnávání zdravotně postižených občanů v zemědělství.
2. vybudování a provoz metodického střediska pro přípravu osobních asistentů a personálu obdobných zemědělských provozů zaměstnávajících a integrujících zdravotně postižené
3. vybudování a provoz rekvalifikačního střediska pro zdravotně postižené občany k jejich vyškolení v zemědělských pracích a zvýšení jejich uplatnění na trhu práce.

Farma dnes zaměstnává 8 klientů Sdružení Neratov (dospělí lidé s lehkým mentálním postižením).

1.4 Pojem integrace a sociální inkluze

Integrace

Ve vyspělých zemích je v současné době trend integrovat osoby v nepříznivé sociální situaci⁷ do společnosti a zamezit tak jejich sociálnímu vyloučení⁸. Konečným cílem je osobám, které jsou alespoň částečně soběstačné, umožnit co možná největší seberealizaci, ať již v domácím prostředí, nebo v prostředí co nejvíce se mu podobajícím. Co tedy pojem integrace znamená? Integrace, „která znamená oboustranně zvládnuté **začlenění do společnosti**, je kvalitativně vyšším stupněm adaptace, respektujícím i právo na zachování specifičnosti. Je výsledkem učení na kognitivní i emotivní úrovni“⁹. Oboustranným zvládnutím začlenění do společnosti se rozumí to, že se osoba v nepříznivé sociální situaci cítí být začleněna ve společnosti, být její součástí a zároveň je společností chápána jako její normální součást.

Sociální inkluze

Sociální inkluze je v zákoně 108/2006 Sb. o sociálních službách definována jako proces sociálního začleňování, který zajišťuje, že osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené dosáhnou příležitostí a možností, které jim napomáhají plně se zapojit do ekonomického, sociálního i kulturního života společnosti a žít způsobem, který je ve společnosti považován za běžný.

Sociální začlenění (inkluze) je nový pojem, se kterým pracují všechny členské státy EU v rámci svých sociálních politik a společné politiky EU. Jde o pojmenování procesu, který je složen z mnoha vztahů a intervencí, v jejichž rámci hrají sociální služby významnou roli. Základním principem je posilování osobních kompetencí, schopností a dovedností člověka (či skupin lidí) tak, aby mohl využívat běžné společenské zdroje, tj. přístup ke vzdělání, zaměstnání, kulturnímu a společenskému

---

⁷ **Zákon definuje nepříznivou sociální situaci jako oslabení nebo ztráta schopnosti** z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů **řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo soc. začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.**

⁸ Sociálním vyloučením se rozumí vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace.

⁹ Vágnerová, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*, str. 651

životu. Sociální inkluze je připravenost společnosti na integraci osob sociálně vyloučených.

Sociálním vyloučením se naopak rozumí, že v životě člověka existují překážky komplikující nebo zcela zamezující, aby žil způsobem, který je ve společnosti považován za běžný.

1.5 Fundraising

V první řadě je důležité slovo fundraising definovat. Slovo „fundraising“ se skládá ze dvou významových částí. Anglický výraz „funds“ znamená peníze, kapitál či peněžní fondy. Druhá část slova „raising“ odvozená od slovesa „to raise“ znamená v češtině „vybrat, získat, dát dohromady (peníze)“. O fundraisingu lze tedy mluvit jako o způsobu obstarávání kapitálu. Tato strategie získávání finančních prostředků je spojena s pozitivním a kreativním způsobem myšlení. Bez kreativity, chuti experimentovat a nezlomné vůle uspět je fundraising mrtvým pojmem. Fundraising je založen na principech marketingu a zásadní roli při něm hraje navazování a udržování kontaktů. Základem komunikační strategie fundraisingu je obracet se na co největší množství potenciálních dárců, sponzorů, a to zvláště v případech, kdy se jedná o soukromé prostředky, jejichž rozdělování neprobíhá podle přesně stanovených pravidel.

Jaké má tedy fundraising pole působnosti, respektive, kde všude ho lze uplatnit? Čerpat kapitál lze tedy z **podniků (ale také od jednotlivců)**, a to ve formě peněz, věcných hodnot, služeb ve formě darů nebo sponzoringu. Další variantou jsou **nadace**. Nadace jsou právnické osoby zakládáné s cílem věnovat natrvalo finanční prostředky určitému účelu. Obecným rysem nadací je, že se snaží podporovat inovace a vlastní iniciativu či pomáhají ve zvláštních krizových situacích. Dalším polem působnosti, kde se fundraising efektivně používá je **sponzoring**. Pojmem „sponzoring“ se rozumí podpora jednotlivců, skupin či organizací ze strany hospodářských podniků či firem, a to formou poskytnutí peněz, služeb či věcných plnění. Cílem sponzoringu z hlediska dárce je především prezentace firmy / podniku na veřejnosti. Další možnost, kde získat kapitál, jsou **soukromé osoby**. Ty mohou poskytnout dary ve formě peněz, věcných hodnot, dědictví nebo třeba času. Všechny výše zmíněných subjektů se týká daňové zvýhodnění, respektive, pokud tyto subjekty darují nějaké organizaci kapitál

(ať už je ve formě peněz, daru, atd.), mohou si ho podle zákona č. 586/1992 Sb. odečíst od základu daně. Další zdroje příjmů jsou **benefice, příjem ze státní správy a samosprávy, z vlastní činnosti a veřejných sbírek.**

„Lakonicky“ řečeno je fundraising metoda shánění kapitálu pro nějakou organizaci. Fundraising se však netýká pouze výše zmíněných subjektů, ale do jeho kompetence spadá (kromě čerpání tuzemských subvencí) také čerpání finančních prostředků ze zahraničních zdrojů. Trendem v dnešní době je hlavně čerpání finančních zdrojů z **Evropské unie** a Norských fondů. Zde je ale velmi důležitá fundovanost a zkušenost fundraisera, protože získat peníze z EU, je přes enormní byrokracii, značně obtížné.

Agendou fundraisera je tedy snaha sehnat kapitál pro svou organizaci, a tím jí zajistit kontinuitu a možnost pokračovat v jejím poslání. Osoba, která se tedy zabývá fundraisingem, musí mít přehled o tom, kde všude je možno čerpat kapitál, jakým způsobem, musí znát podmínky, za kterých je možno čerpat, a v neposlední řadě je důležité, aby tato osoba měla velké množství konexí, které přispějí k snazším překlenutí byrokratických nástrah. Fundraiser se musí důkladně vyznat v administrativě, jelikož právě tato činnost je jeho denním chlebem. Fenomén projektů, jejichž prostřednictvím se o granty¹⁰ žádá, jsou většinou založeny na administrativě, respektive na vyplňování množství formulářů, ke kterým musí být doloženo mnoho skutečností (informace o projektu a jeho popis, harmonogram projektu, základní ekonomické údaje, přehled o financování projektu informace o udržitelnosti, množství příloh atd.). V podstatě se dá konstatovat, že člověk, zabývající se fundraisingem v nějaké organizaci, nedělá nic jiného, než sleduje na internetu grantové výzvy a dle aktuální nabídky píše projekty, kontroluje průběh jejich realizace a vydává zprávy o výsledcích příslušným instancím.

1.5.1 Fundraisingová strategie

Fundraisingová strategie je páteří fundraisingu. Její správné sestavení vyžaduje značnou pozornost. Nejdůležitější je definice potřeb organizace a jejich rozsah. Kromě definice potřeb je velmi fundamentální složkou fundraisingu proces strategického plánování, který umožní promyslet možnosti, rozhodnou na základě informací o

---

¹⁰ Finanční podpora přidělená grantovou komisí na určitý projekt

nejlepším přístupem, naplánovat následné kroky a pečlivě zvážit důsledky vyplývající z toho, jaké zdroje jsou k dispozici. K plánování strategie lze použít některou z následujících technik:

Ansoffova matice: tato technika umožňuje zvážit způsoby rozvoje nových cílových skupin a používání nových technik.

Fundraisingové techniky

Cílové skupiny	Stávající	Nové
Stávající	Pokračování Bezpečná oblast, rozšíření stávajícího fundraisingu	Rozvoj produktu Zkoušení nových technik pro stávající představitele
Nové	Rozvoj trhu Rozšíření známých technik o nové cílové skupiny	Diverzifikace Nebezpečná oblast, zkoušení nových nápadů na nových cílových skupinách

Analýza SWOT: tato analýza vyhodnocuje **silné stránky** (Strengths), **slabé stránky** (Weaknesses), **příležitosti** (opportunities) a **hrozby** (Threats), které souvisejí s organizací a jejím fundraisingem. Díky této analýze lze:

- rozvíjet fundraisingové přístupy postavené na silných stránkách
- vyhnout se slabým místům nebo najít způsob kompenzace
- chopit se příležitostí, které se nabízejí
- rozvíjet způsoby, jak se vypořádat s hrozbami

Analýza PEST: tato analýza zkoumá prostředí, ve kterém bude fundraising probíhat, za účelem analýzy vnějších okolností, které by na organizaci a její fundraising mohly mít vliv. Zaměřuje se na okolní prostředí z hlediska politického, ekonomického, společenského a technologického (Political, Economic, Social, Technological). Tato analýza se věnuje tomu, zda se v prostředí organizace po získání peněz stane pozitivní změna ve výše zmíněných oblastech.

Kontrola a vyhodnocování fundraisingu

Průběžně kontrolovat fundraising je zcela zásadní a nezbytné. Fundraiseri musí přesně znát všechny okolnosti a vědět, jak by mohli výsledky zlepšit. „Kontrola fundraisingu

se točí kolem potřeby zajisti co nejvíc příjmů při vynaložení co nejmenších nákladů. V ideálním případě by fundraisingová strategie měla sestávat pouze z aktivit, které budou z hlediska nákladů nejefektivnější. Prvořadým úkolem proto je zjistit, které fundraisingové metody se pro organizaci jako nejefektivnější skutečně jeví.“¹¹

Jak bylo výše uvedeno trendem fundraisingu je psaní grantových projektů. Každý projekt má svůj cyklus.

1.5.2 Projektový cyklus

Každý projekt prochází několika základními fázemi, jedná se o tzv. projektový cyklus. V první řadě se jedná o přípravu, následuje realizace a nakonec uzavření a vyhodnocení celého projektu. Každou z těchto fází je potřeba vnímat v těchto základních rovinách:

- **administrativní a technické zázemí**
- **lidské zdroje**
- **finance**
- **čas**

Příprava projektu

Na úplném začátku musí stát **ideový záměr**. Musí být zvážena reálnost projektu, vztah nákladů a přínosů, celkový dopad a možná rizika. Před přípravou projektu je dobré zohlednit tyto aspekty:

- soulad se strategickými dokumenty regionů/ sektorů
- potřebnost projektu
- přidaná hodnota – co přináší projekt nového
- finanční stránka
- potřebné kapacity (lidi, know-how, zázemí)
- možná rizika

Co je také důležité zajistit před zahájením projektu?

- finanční prostředky

---

¹¹ *Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace*, str. 3/11

- informace, o které se bude opírat argumentace žádosti (analýzy, průzkumy, atd)
- lidské kapacity (přípravný tým)
- zázemí

Realizace projektu

Za počátek realizace je většinou považován okamžik podpisu smlouvy (někdy je to i okamžik přijetí žádosti) – od té chvíle je možné zahrnout způsobilé náklady do rozpočtu projektu¹².

Realizátor projektu se musí vedle samotné realizace a naplňování cílů projektu také připravit na plnění administrativních úkonů vyplývajících z programu a ze smlouvy o poskytnutí pomoci. NNO mohou být v realizaci zapojeni jako **předkladatelé projektu, partneři či subdodavatelé** (subdodavatel není na rozdíl od partnera členem realizačního týmu a nepodílí se na přípravě projektu).

Dalším významným aspektem je nutnost dodržování pravidel výběrových řízení dle zákona o veřejných zakázkách (č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách).

Pokračování projektu

Ukončení podpory ze strukturálních fondů by nemělo znamenat ukončení projektu. Již při předložení žádosti musí žadatel doložit udržitelnost projektu. Autoři projektu by měli uvážit:

- kdo bude pokračovatelem projektu
- kde bude projekt zajišťován
- jak bude projekt dále financován

Zajištění financí

Jedním z největších problémů každého projektu je zajistit jeho financování. To je také důvodem, proč se ucházet o podporu z programů financovaných strukturálními fondy. Výše podílu, který bude hrazen z prostředků EU a doplněn z českých veřejných zdrojů (ze státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtu krajů či obcí) a který bude muset zajistit žadatel, bude určena konkrétními podmínkami jednotlivých programů. Předpokládá se však, že míra spolufinancování speciálně ze strany NNO by měla být

---

¹² Způsobilý náklad je náklad nezbytný pro dosažení cíle projektu, vzniklý skutečně ke dni uzavření smlouvy o financování. Náklad musí být v souladu s příslušnými předpisy EU a prokazatelný a doložitelný originály účetních dokladů.

velmi nízká. Na druhé straně se na pomoc ze strukturálních fondů vztahují přísná pravidla, a také administrace projektu je náročná. V první fázi je zapotřebí zajistit finance na přípravu projektu a jeho žádosti.

Pro realizaci projektu samotného je nezbytné zajistit svoji část spolufinancování. Pro pomoc ze strukturálních fondů je typické, že je proplácena až zpětně, na základě skutečně vynaložených nákladů.

U NNO se finanční slabost nestabilita obecně pokládá za jednu z největších slabin. Právě požadavek zajištění finančních prostředků znamená pro NNO nutnost hledat cesty k jejich zabezpečení – například prostřednictvím vytváření partnerství nebo z jiných zdrojů (půjček, bankovních úvěrů). I v případě využívání úvěrů budou muset mít NNO dostatečně vlastní příjmy (prostředky z jiných zdrojů), kterými by pokryly bankovní úroky, které unijní pravidla nepovažují za způsobilé výdaje, tudíž je ze strukturálních fondů nelze financovat.

1.6 Evropské fondy

Fondy EU jsou nástrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie, která má za cíl **snížování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů**. Česká republika se řadí mezi chudší státy Evropské unie a v období 2007-2013 může ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů EU přibližně **26,7 miliard €**, což je **zhruba 752,7 miliard Kč**. Jádrem regionální a strukturální politiky EU tvoří strukturální fondy. Tyto fondy představují jednu z finančních možností, které se nabízejí neziskovým organizacím.

1.6.1 Strukturální fondy EU

„Strukturální fondy jsou nástrojem k dosahování ekonomické a sociální soudržnosti (koheze) Evropské unie. Prostředky z těchto fondů jsou určeny na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům potýkajícím se strukturálními problémy a na

podporu adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy zaměstnanosti.“¹³

1.6.1.1 Evropský sociální fond

Vstupem do Evropské unie v roce 2004 získala Česká republika možnost podílet se na využívání prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Nejstarším z těchto fondů je Evropský sociální fond (ESF), který byl založen Římskou smlouvou již v roce 1957. ESF je klíčovým finančním nástrojem pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti. Jeho hlavním posláním je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů. ESF pomáhá členským zemím EU k dosažení plné zaměstnanosti, zvyšování kvality a produktivity práce, pomáhá podporovat přístup znevýhodněných osob na trh práce a snižovat národní, regionální a lokální rozdíly v zaměstnanosti. V programovém období 2007–2013 bude ESF také podporovat institucionální a administrativní kapacitu, to znamená dobré fungování institucí, veřejné správy a veřejných služeb, které je jedním ze základních prvků Lisabonské strategie¹⁴.

Orgánem zodpovědným za řízení pomoci z ESF v ČR je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

ESH má pro období 2007-2013 následující programy:

- a) Operační program Praha – Adaptabilita
- b) Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- c) Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Praha – Adaptabilita

---

¹³ NROS. *Průvodce fondy EU pro neziskové organizace*. str. 64

¹⁴ Lisabonská strategie je ambice EU, být v roce 2010 dynamičtější a nekonkurenceschopnější na znalostech založenou ekonomikou na světě, schopnou dosáhnout udržitelného hospodářského růstu s větším počtem lepších pracovních míst a větší sociální kohezí a ohledem k životnímu prostředí“.

Operační program Praha Adaptabilita je určen na podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Účastníci těchto projektů musejí být z Prahy, zatímco jejich realizátoři (např. vzdělávací instituce) mohou být z jakéhokoliv regionu ČR.

121,05 mil. € (cca 3,41 mld. Kč), což činí přibližně **0,45 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z národních veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 21,36 mil. €.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, jehož řídicím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bude v rámci globálního cíle usilovat o rozvoj otevřené, flexibilní a soudržné společnosti a posílení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR prostřednictvím partnerské spolupráce vedoucí ke zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK) spadá mezi tematické operační programy v cíli Konvergence a je pro něj vyčleněno **1,81 mld. €** (cca 51,09 mld. Kč), což činí přibližně **6,79 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Je financován z Evropského sociálního fondu.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) spadá mezi tématické operační programy v cíli Konvergence a z pohledu finančních prostředků je pátým největším českým operačním programem: z fondů EU je pro něj vyčleněno **1,81 mld. €** (cca 51,18 mld. Kč), což činí přibližně **6,80 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €. OP Lidské zdroje a zaměstnanost obsahuje 6 prioritních os, které jsou konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor, které vymezují to, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

Prioritní osy a jejich oblasti podpor u OP LZZ

Adaptabilita

Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 597,9 mil. €, tj. 33,0 % OP LZZ

Např. další profesní vzdělávání podporované zaměstnavateli, tvorba nových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů, uplatňování pružných forem organizace práce apod.

Aktivní politiky trhu práce

Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 597,9 mil. €, tj. 33,0 % OP LZZ

Např. rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, bilanční a pracovní diagnostika, podpora veřejně prospěšných prací a krátkodobých pracovních příležitostí, zajištění odborné praxe, podpora nových forem zaměstnání pro uplatnění žen a mladých lidí na trhu práce, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj speciálních doškolovacích programů pro pracovníky sítě bilančně diagnostických pracovišť pro potřeby služeb zaměstnanosti, tvorba, realizace a rozšíření specifických integrovaných školících programů pro společenskou (pracovní) integraci uchazečů o zaměstnání ohrožených sociální exkluzí, podpora institucionálního a metodického zázemí pro rozvoj systémů předvídání změn na trhu práce a zvládání postupných i náhlých změn v zaměstnanosti apod.

Sociální integrace a rovné příležitosti

Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 398,6 mil. €, tj. 22,0 % OP LZZ

Např. poskytování sociálních služeb a podpora dalších nástrojů, které vedou k sociálnímu začleňování a k prevenci sociálního vyloučení, transformace pobytových zařízení pro cílové skupiny osob, zavádění procesu zvyšování kvality, kontroly a zajištění dostupnosti sociálních služeb, vzdělávací programy, kurzy, odborné vzdělávání pro sociálně vyloučené, poradenské programy k aktivizaci a motivaci sociálně vyloučených při vyhledávání zaměstnání, poradenství pro zaměstnavatele v oblasti netradičních zaměstnání pro ženy, nediskriminačního přístupu, zpřístupnění nabídky dalšího vzdělávání, rekvalifikace a zvyšování kvalifikace pro ženy, rozvoj distančních forem vzdělávání apod.

Veřejná správa a veřejné služby

Na prioritní osu 4 je z fondů EU vyčleněno 108,7 mil. €, tj. 6,0 % OP LZZ

Např. zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě, včetně vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy, politiků včetně zastupitelů územních samosprávných celků, metodiků a školitelů pro veřejnou správu, aplikace moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy a veřejných služeb apod.

Mezinárodní spolupráce

Na prioritní osu 5 je z fondů EU vyčleněno 36,2 mil. €, tj. 2,0 % OP LZZ

Např. výměna zkušeností a přenos dobré praxe mezi členskými státy v otázkách týkajících se věcného zaměření ESF, vznik tematických sítí, zaměřených na řešení specifického problému apod.

Technická pomoc

Na prioritní osu 6 je z fondů EU vyčleněno 72,5 mil. €, tj. 4,0 % OP LZZ

Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OP VaVpI, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování

studií a analýz, publicita programu, podpora schopnosti potenciálních příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod.

Subjekty oprávněné žádat z programu OP LZZ

Poskytovatelé sociálních služeb, vzdělávací a poradenské organizace, zaměstnavatelé, orgány státní správy, kraje, obce, svazky obcí a jejich asociace, orgány služeb zaměstnanosti a další.

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz/oplzz

2. Praktická část

V této části popíše projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících z hlediska jeho záměru, cíle, cílové skupiny, oprávněnosti projektu, zdůvodnění přínosu projektu a poptávky po něm, z hlediska jeho přidané hodnoty a dalších informací, které se tohoto projektu bezprostředně týkají. Tyto informace by měly sloužit jako argumentace pro podání žádosti o grant a měly by svým charakterem demonstrovat kompatibilitu s programem OP LZZ, a to zejména s prioritní osou 3 (sociální integrace a rovné příležitosti). Dále se budu v této části věnovat tomu, jak je projekt chráněného bydlení připraven k možnosti čerpání z OP LZZ a jaké jsou skutečně překážky, které brání k realizaci tohoto projektu.

2.1 Účel a cíl projektu

2.1.1 Všeobecný cíl projektu

Všeobecným cílem projektu je sociální integrace a rovné příležitosti pro osoby v nepříznivé sociální situaci, eliminace rizika sociálního vyloučení a podpora pracovních příležitostí.

2.1.2 Specifické cíle projektu

Účelem projektu je etablovat službu chráněného bydlení pro mladé osoby s lehkým mentálním postižením v obci Vlčkovice u Votic v areálu zámečku Vlčkovice č.p. 1. Tento projekt je realizován z důvodu poptávky po této službě a její absence v lokalitě České Sibiře (Středočeský kraj). Projekt je realizován na základě výsledků komunitního plánování města Votice, kde byl označena jako potřebný a reagující na potřeby obyvatel tohoto regionu.

Služba chráněného bydlení bude reagovat na potřeby mladých osob s postižením, a to vytvořením přirozeného sociálního prostředí pro život těchto osob formou zajištění provozu chráněného bydlení v obci Vlčkovice u Votic č.p. 1. Dále je účelem tohoto projektu podpora v samostatnosti, úkonech soběstačnosti a schopnostech zvládat úkony péče o vlastní osobu, získávání a upevňování pracovních návyků pro snazší uplatnění těchto osob na trhu práce formou pracovní terapie, sociálně terapeutických činností, respektování osobní integrity a svobody osob s mentálním postižením se současným prosazováním a uplatňováním práv a oprávněných zájmů těchto osob.

Dále budou podporovány sociální dovedností formou vzájemné interakce s nehandicapovanými osobami a koexistence s osobními asistenty. Dále je cílem celého projektu poskytnout cílové skupině pracovní příležitosti, volnočasové aktivity a možnosti seberealizace.

Projekt chráněného bydlení bude fungovat v kooperaci se vznikající biofarmou, která bude mít specializaci na chov zvířat (ovce) a rostlinou výrobu (výroba biomasy pro tepelnou energii). Vznikem této biofarmy vzniknou kromě pracovních míst a možností seberealizace osob s mentálním postižením i pracovní místa pro tamní obyvatele, čímž bude zvýšena zaměstnanost v regionu.

Projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících bude podporovat uplatnění osob s postižením na trhu práce, a to prostřednictvím chráněné dílny (zpracování vlny, výroba příkrývek) a biofarmy, a zvyšovat zaměstnanost v lokalitě České Sibiře.

2.2 Oprávněnost projektu

2.2.1 Kompatibilita s OP LZZ

Projekt chráněného bydlení je svým charakterem kompatibilní s program ESF Operační program Lidské zdroje, konkrétně s prioritní osou 3 – sociální integrace a rovné příležitosti. „Tato prioritní osa bude naplňovat třetí specifický cíl OP LZZ a je zaměřena především na pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením nebo osobám sociálně vyloučeným, a to formou jednak přímé podpory těchto osob a jednak formou zvyšování kvality a dostupnosti sociálních služeb pro tyto osoby včetně posilování místních partnerství. Specifická podpora bude zaměřena na opatření vedoucí ke zvyšování zaměstnatelnosti těchto osob.“¹⁵ Tato prioritní osa obsahuje **kód 71**, jehož obsahem intervence jsou cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trhu práce; boj proti diskriminaci v přístupu na trh práce a v profesním postupu a podpora kladného přístupu k rozmanitosti na pracovišti. Tento kód třetí prioritní osy je nejvíce slučitelný s projektem chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících.

Zdůvodnění zaměření prioritní osy 3 (sociální integrace a rovné příležitosti) je detailně popsána v dokumentu OP LZZ 2007-2017 (verze únor 2007)¹⁶. V rámci části prioritní osy zaměřené na **sociální integraci** budou realizovány čtyři hlavní okruhy aktivit, z nichž nejvíce koresponduje okruh druhý: „Druhý okruh činností je zaměřen na realizaci konkrétních aktivit vedoucích k sociální integraci ohrožených osob. Navržené činnosti vycházejí z identifikovaných problémových jevů a potřeb osob - uživatelů služeb ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených. Jedná se o celé spektrum působení především v sociálních službách s důrazem na poskytování služeb v přirozeném prostředí těchto osob.“¹⁷

2.2.2 Vazba na strategické dokumenty a podpora projektu

---

¹⁵ Dokument *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013*, str. 111, dostupný z http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Programy_2007_2013/OP_Lidske_zdroje_a_zamestnanost/OP_LZZ_EK_brezen_2007.pdf

¹⁶ tamtéž, str. 111-112

¹⁷ tamtéž, str. 113

Projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících má podporu MěÚ Votice a byl vyhlášen při komunitním plánování města Votice za potřebný. Tato služba by nepokrývala pouze poptávku Votického regionu, ale uspokojovala by poptávku z Benešovského a Vlašimského regionu. Projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících má být zaneseno ve Strategickém dokumentu komunitního plánování pro Středočeský kraj. Lze konstatovat, že z moderních pobytových služeb se na okrese Benešov nachází pouze dům na půl cesty Villa Vallila (www.vallila.cz) a dům na půl cesty ve Vlašimi, což je na tento okres více než nedostačující (seznam poskytovatelů soc. služeb pro okres Benešov je dostupný z <http://www.benesov-city.cz/komplan/dokumenty/070516-seznam-poskytovatelu.xls>).

2.3 Cílová skupina

Projekt bude určen pro mladé osoby s lehkou mentální retardací, kteří mají kvůli svému handicapu problém se začleněním do společnosti (zapojení do pracovního procesu, bydlení ...) a zabránit jejich sociálnímu vyloučení. Těmto osobám je třeba zajistit klidné místo, které by nepřinášelo nástrahy a uspokojovalo jejich potřeby a kde by se mohly nerušeně podporovat v samostatnosti (v co největší míře, kterou jim postižení dovolí), seberealizaci a pracovní terapii.

2.4 Přínos projektu

Projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících bude reagovat na absenci této služby v regionu. Potřebnost a poptávka po této službě se opírá o výsledky komunitního plánování města Votice. Služba by měla inovativním způsobem reagovat na potřeby cílové skupiny (mladé osoby s lehkým mentálním postižením) a vytvořit takovou nabídku, která by svým charakterem zmírňovala riziko sociálního vyloučení této skupiny a přispěla k její integraci do společnosti. Projekt chráněného bydlení bude tedy řešit problém sociálního vyloučení, přispívat v procesu integrace osob s postižením vytvořením přirozeného prostředí pro život, kde bude podporován

všestranný rozvoj těchto osob a kde bude v co nejvyšší míře umožňován kontakt se sociálním prostředím.

Výsledky

Realizací projektu bude vytvořeno 12 míst pro uspokojení poptávky po službě chráněného bydlení, kde cílová skupina najde pracovní uplatnění v chráněné dílně zaměřené na zpracování vlny a na biofarmě. Kromě toho budou vytvořena pracovní místa, a to jak v samotném chráněném bydlení tak i na biofarmě.

Dopady

Realizací tohoto projektu bude přispěno k vytvoření žádoucí služby, která bude inovativně reagovat na potřeby osob s mentálním postižením, a to vytvořením přirozeného prostředí s možnostmi seberealizace, přirozeného kontaktu se sociálním okolím a pracovní rehabilitace.

Realizací tohoto projektu bude také přispěno ke snížení nezaměstnanosti osob v nepříznivé sociální situaci formou vytvoření nových pracovních příležitostí.

2.5 Hlavní aktivity

2.5.1 Pracovní rehabilitace

Pracovní rehabilitace bude zásadní platformou, na níž bude převážně stát koncepce celého zamýšleného projektu ve Vlčkovících. Tato náplň činnosti cílové skupiny bude korespondovat s cíly občanského sdružení, jehož prostřednictvím bude chráněné bydlení poskytováno. Hlavním cílem tedy bude snaha získávat a upevňovat pracovní návyky pro snazší uplatnění osob s mentálním postižením na trhu práce formou pracovní rehabilitace.

Farma

V současné době je na statku chováno 12 ovcí a jejich počet každým rokem stoupá. Kromě rutinní činnosti, kterou chování ovcí vyžadují, se cílová skupina bude moci realizovat v činnostech spojených s chovem ovcí, jenž nejsou tak časté. Příkladem mohou být stavby ohrazení pastvin, podílení se na ošetřovatelských intervencích (značení zvířat, stříhání ovcí, ošetřování paznehtů), výroba sena, respektive tvorba zásob na zimní období. Dále bude významnou pracovní činností technologie zpracovávání vlny, a to od jejího ostříhání až po finální produkt. Cílová skupina se bude moci učit čistit vlnu a dále ji upravovat dle toho, jaký sortiment zboží bude požadován. Intencí je vyrábět polštáře a přikrývky.

Lesní hospodářství

Další činností je práce v lesních porostech. Lesy, jež náleží ke komplexu statku, mají rozlohu asi 15 ha a jsou převážně jehličnatého charakteru. V lese bude moci cílová skupina zpracovávat dřevo napadené lýkožroutem, zakládat nové porosty – s tím jsou spojené zásahy během vegetačního období stromků, jako je odstraňování ostružin, který odpuzuje spárkatou zvěř, jež se v zimě živí okusováním mladých stromků.

Sadaření a zahradničení

Vzhledem k rozsáhlému a členitému okolí statku se cílová skupina může realizovat a získávat zručnost v oblasti zahrádkaření, sadaření a údržby přilehlého parku. Snahou je, aby se na zahrádce vypěstovalo dostatečné množství těchto plodin, aby vystačily na celoroční konzumaci. Tímto způsobem by odpadla (alespoň částečně) nákladná investice nakupování drahé, nekvalitní a enormně chemicky ošetřené zeleniny.

Ostatní

Kromě výše uvedených činností bude cílové skupině nabízeno široké spektrum dalších činností, které by měly svým charakterem přispět k získání různých řemeslnických dovedností, zručnosti a získání rozhledu v rozmanitých činnostech.

2.5.2 Terapeutické aktivity

- muzikoterapie
- hipoterapie
- arteterapie
- ergoterapie
- sociálně terapeutické činnosti

2.5.3 Kulturní aktivity

Každoroční pořádání hudebních a divadelních festivalů, kde dochází ke vzájemné interakci mezi osobami s mentálním postižením a nehandicapovanými lidmi. Účinkováním a účastněním se cílové skupiny na těchto festivalech je příležitostí jak posílit sociální inkluzi a odstranit diskriminační jednání vůči těmto osobám.

2.6. Realizační tým

Projekt bude realizován nově vznikajícím občanským sdružením **o.s. Vlčkovice** (v současné době je návrh na jeho registraci na MV ČR). Tým je složen z osob mající odborné vzdělání v oboru sociální práce a pedagogiky, fundraisera a projektového manažera.

2.7 Doba trvání projektu

Projekt chráněného bydlení bude etablován na dobu neurčitou. Ambicí je dosáhnout dlouhodobé udržitelnosti a jeho expanzivnosti. Toho by naše sdružení chtělo dosáhnout založením biofarmy, která by se specializovala na výrobu biomasy, která by byla prodávána jako tepelná energie. Výnos z této komerční činnosti by sloužil k dofinancování projektu chráněného bydlení, čímž by zajistil jeho udržitelnost a finanční stabilitu, která bývá největším problémem neziskových organizací. Zároveň vytvoří farma pracovní příležitost pro uživatele chráněného bydlení a obyvatele lokality České Sibiře.

2.8 Umístění projektu

Komplex statku se nachází ve Vlčkovících – 7km od Votic (Votice leží mezi Benešovem u Prahy a Tábořem). Vlčkovice tedy patří do zajímavé lokality „České Sibiře“, jež se vyznačuje nižší hustotou osídlení, vyšší nadmořskou výškou, kopcovitým terénem a nezničenou, krásnou přírodou. Zajímavostí této lokality je, z historického aspektu, fakt, že se zde v roce 1645 konala slavná bitva u Jankova, která byla součástí Třicetileté války. Kromě této historické zajímavosti se v lokalitě kolem Vlčkovic nachází vyhledávaný a pověstmi opředený kopec Blaník.

Samotný areál zámku má svou kulturní hodnotu rovněž. Ve 14. století zde byla vystavena vodní tvrz, jež byla v 18. století přestavěna na barokní zámek, který do znárodnění komunistickým režimem vzkvétal. Další zajímavostí je budova bývalého ovčínu z roku 1869. Obě tyto nemovitosti jsou chráněnou kulturní památkou. Do areálu zámku patří ještě několik hospodářských budov, obytná budova, rozlehlý park, dva rybníky, trvalé travní porosty, polnosti a lesní plochy. Zámek a přilehlý park s rybníkem zapadá do lokality – CZ 0213084 – Vlčkovice – Dubský a Vražebný rybník patří do Národního seznamu evropsky významných lokalit (Evropské soustavy chráněných územích NATURA 2000).

2.9 Přípravenost projektu k realizaci

V této kapitole se budu věnovat tomu, jak je v současné době projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících připraven k realizaci a jaké kroky je třeba ještě udělat, aby mohl být tento projekt financován z OP LZZ.

2.9.1 Problém registrace občanského sdružení

První zásadní problém tkví v registraci občanského sdružení **o.s. Vlčkovice**. V současné době je návrh na jeho registraci na Ministerstvu vnitra ČR a čekáme na rozhodnutí. Může se stát, že bude návrh vrácen a bude třeba jeho přepracování. Běžná praxe bývá většinou taková, že MV ČR návrh jednou až dvakrát vrátí, než sdružení zaregistruje.

Základem je tedy mít právní subjektivitu, bez které není možno žádat z programu ESF OP LZZ.

2.9.2 Registrace poskytovatelů sociálních služeb

Registrace poskytovatelů sociálních služeb je dalším administrativním a byrokratickým krokem, který brzdí připravenost projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících. Pro poskytování služby chráněného bydlení je registrace nezbytná a je tedy odvislá od získání právní subjektivity, tedy statutu **o.s. Vlčkovice**.

2.9.3 Finanční zajištění projektu

V současné době nemá projekt k dispozici žádnou bilanci hospodaření za poslední rok ani schválené příjmy/výdaje pro letošní rok, a to z důvodu absence právnické osoby, která by vykazala ekonomické údaje.

Projekt je v přípravné fázi, kdy byla zjišťována jeho relevance a podpora v komunitním plánování, jsou zjišťovány informace o registraci poskytovatelů sociálních služeb, jsou oslovováni potenciální donátoři, připravují se projekty pro získání grantů z tuzemských subvencí, atd.

V rámci samofinancování projektu je domlouvána spolupráce se **Sdružením Neratov**, které by zajistilo výkup vypěstované biomasy pro výrobu tepelné energie na biofarmě. Výnosy z této činnosti by pak zajišťovaly dofinancování projektů chráněného bydlení.

Pro získání finančních prostředků na projektu chráněného bydlení existuje možnost bankovního úvěru. Žadatel o dotaci je obvykle povinen doložit, že je schopen realizovat celý program bez ohledu na vlastní dotaci. Pokud ne, existuje možnost poskytnutí úvěru od úvěrové banky. Je pravidlem, že peníze z EU jsou většinou propláceny zpětně, či po částech. Po realizaci projektu je pak finanční obnos poslán na účet úvěrové banky, která mezitím poskytla úvěr žadateli a ten za něj projekt zrealizoval.

Úvěr od banky pro projekt chráněného bydlení by tedy šel zajistit způsobem, že by bylo ručeno nemovitým majetkem statku ve Vlčkovících, který by svou hodnotou odpovídal výši poskytnutého úvěru. Tímto způsobem bude možné získat potřebné finance na zrealizování projektu chráněného bydlení. A když bude projekt

zrealizovaný, budou automaticky poslány peníze z EU na konto banky, která nám poskytla tento úvěr.

2.10. Časový harmonogram

Celková časová realizace projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících se odvíjí od plánovací období Evropské unie, tedy období 2007-2013. Do té doby musí naše vznikající organizace (s ohledem na aktuální výzvy) využít možnost čerpat z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Fáze získání právní subjektivity a registrace

Prvním úkolem je získat registraci občanského sdružení **o.s. Vlčkovice**. Po získání právní subjektivity bude možno oslovit donátory a sponzory a žádat o tuzemské granty a dotace (z MPSV, NROS, Středočeský kraj atd.). V této fázi se bude také registrovat biofarma na zpracování biomasy pro výrobu tepelné energie, která bude svými výnosy dofinancovávat chráněné bydlení.

Po zaregistrování **o.s. Vlčkovice** se toto sdružení bude pokoušet zaregistrovat jako poskytovatel sociálních služeb.

Časový horizont této fáze je 1 - 2 roky.

Fáze uvedení provozu projektu

V této fázi by měl být naplněn standard kvality **prostředí a podmínky pro poskytování služeb**. Měla by být připravena bytová jednotka, která bude schopna pojmout až 4 klienty, bude zpracována koncepce chráněné dílny, budou známy technologické postupy zpracování produktů z ovčí, odbyt na výrobky a další. V této fázi už bude zařízení připraveno na to, aby mohli přicházet první uživatelé a vyzkoušet si, zda jim naše pobytová služba bude vyhovovat a nabízet to, co si od ní slibují.

Zároveň s projektem chráněného bydlení by měla být rozběhnuta biofarma, která se bude zaměřovat na technologii zpracování plodin na biomasu pro výrobu tepelné energie.

Časový horizont této fáze je do 2–3 let od fáze získání právní subjektivity a registrace

Fáze udržitelnosti projektu chráněného bydlení

V této fázi by mělo být evidentní, zda je projekt udržitelný a zda prosperuje. Bude k dispozici bilance hospodaření a další základní ekonomické údaje, které jsou potřeba doložit v žádosti, k dispozici budou také zdroje příjmu, možnost a způsob samofinancování a výroční zprávy. Dále bude v této fázi součástí organizace **o.s.Vlčkovice** fundovaný fundraiser a manager, s jejichž znalostmi a schopnostmi bude zvýšena šance na čerpání financí z OP LZZ.

V této fázi bude organizace připravena žádat finanční prostředky z OP LZZ z Evropského sociálního fondu, protože už bude schopna doložit všechny náležitosti, které jsou potřebné k podání platné žádosti, a navíc už bude organizace zavedená, což přispěje k tomu, že bude působit důvěryhodněji a solidněji pro Evropskou unii.

Tato fáze se bude moci realizovat během fáze udržitelnosti projektu chráněného bydlení, kdy budou známy potřebné ekonomické údaje a organizace bude vykazovat úspěšnou činnost.

2.11 Překážky a rizika realizace projektu

V této kapitole se budu zabývat konkrétními riziky a překážkami, které budou bránit v čerpání finančních prostředků z OP LZZ na projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících.

2.11.1 Registrace občanského sdružení

Registrace občanského sdružení je procedura, bez které nebude moci být uskutečněn projekt chráněného bydlení, jelikož k získání finančních prostředků z OP LZZ je nutné mít právní subjektivitu. V ČR je dle nového zákona o sociálních službách sice možné, aby byla poskytovatelem sociální služby fyzická osoba, ale pro charakter našeho projektu je právní subjektivita nezbytná.

Problém s registrací je ten, že některá občanská sdružení, jež po revoluci vznikala, neměla relevantní cíle a dá se konstatovat jimi uskutečňované cíle byly často netransparentní. Z toho důvodu je Ministerstvo vnitra ČR více obezřetné a důkladněji zkoumá stanovy vznikajících sdružení. Bohužel často na úkor těch sdružení, které mají cíle zajímavé a potřebné. Je běžnou praxí, že než ministerstvo sdružení zaregistruje, tak navrhovatelům jeho registrace nechá několikrát přepracovat stanovy. Naše vznikající organizace tuto zkušenost má, jelikož už nám byl původní návrh vrácen a musel být přepracován.

2.11.2 Registrace poskytovatelů sociálních služeb

Další problematika je v registraci poskytovatelů sociálních služeb. Po získání právní subjektivity se naše sdružení bude muset dle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách zaregistrovat jako poskytovatel sociální služby. Na tomto místě vidím problém pro nově vznikající poskytovatele, kam budu spadat i já, kteří budou mít dle mého názoru znatelnou nevýhodu při získání registrace. Na rozdíl od dobře etablovaných poskytovatelů sociálních služeb – ti už jsou rozjetí, mají odkud čerpat finanční prostředky a jejich služba adekvátně splňuje standardy kvality. A jak splní noví potenciální poskytovatelé (hlavně neziskové organizace) standardy kvality, nutné pro registraci, když teprve začínají a snaží se teprve standardy naplnit? Vždyť, když nebude organizace registrována, nebude přeci moci pro svou službu shánět peníze z veřejných financí a také bude netransparentní pro potenciální donátory.

Zde tedy vidím legislativní riziko, které může přispět k oddálení realizace projektu.

2.11.3 Samofinancování organizace

Samofinancování je velký problém (jak už bylo uvedeno v teoretické části této práce) u skoro každé NNO. Na druhou stranu je ošetření tohoto aspektu velice důležité a potřebné. Donátoři, sponzoři či tuzemské nebo zahraniční instituce, které poskytují

subvence organizacím tohoto typu, jsou vždy vstřícnější, když si organizace, kterou podporují, umí peníze opatřit i svépomocí.

Pro ošetření tohoto aspektu v projektu chráněného bydlení vzniká biofarma, která by svými výnosy měla financovat službu chráněného bydlení. Vzhledem k tomu, že ke komplexu statku patří ještě cca 70ha orné půdy, je v záměru využít potenciál technologie pěstování plodin na biomasu, z které by se lisovaly brikety na palivo. Výroba těchto briket by sloužila ke komerčnímu prodeji. Záměrem je také, aby se statek stal v co možná nejvyšší míře nezávislým na palivech, které kromě toho, že se jejich zásoby rapidně snižují, také evidentně přispívají k oteplování planety. Takto vyráběná palivová energie by podstatně snížila náklady na provoz chráněného bydlení a zároveň by výnos z prodeje takto modifikované biomasy mohl přispívat k jeho financování. Biofarma by měla také živočišné zaměření. Kromě chovu ovcí by se také specializovala na chov dalších hospodářských zvířat (koní, masného dobytka, prasat, koz a drobné drůbeže), včel a ryb. Chov těchto zvířat by zajistil přísun mléka, masa, vajec pro provoz chráněného bydlení a zároveň by rozšířil i pracovní náplň cílové skupiny.

Koně by na farmě byli převážně komerčně ustájeni, což znamená, že by majitelé zvířete platili farmě za ustájení a ježdění. Tato činnost je velmi lukrativní a zároveň tím, že na farmě budou koně, bude uskutečněna další terapie pro klienty, a to hipoterapie. Ustájování koní by mělo také probíhat v rámci tzv. koňských stezek, což je turistický trend, kdy majitelé koní jedou se svými čtyřnohými miláčky po těchto stezkách, v jejichž průběhu mají možnost přespání a ustájení koní. Toto místo bývá většinou i nějak kulturně zajímavé, a to by komplex statku také mohl nabídnout díky dvěma objektům, které jsou vedeny jako kulturní památky.

Závěr

V této práci jsem se snažil najít nejadekvátnější program z ESF pro realizaci projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících. Z jejich charakteristiky v teoretické části a bližší specifikace v části praktické jsem došel k závěru, že nejkompatibilnější program, který by nejvíce odpovídal cílům a charakteru chráněného bydlení, je Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Jak vyplývá z teoretické části, program OP LZZ se skládá z **šesti prioritních os**, které budou tímto programem podporovány. Každá z těchto **os** obsahuje konkrétní obsah podpor, které vymezují typy podporovaných projektů.

Došel jsem k závěru, že nejkompatibilnější **osa programu OP LZZ**, je **osa 3 - sociální integrace a rovné příležitosti**. Tato osa podporuje poskytování sociálních služeb a další nástroje, které vedou k sociálnímu začleňování a k prevenci sociálního vyloučení. Dále tato osa mimo jiné podporuje zajištění dostupnosti sociálních služeb. Všechny tyto oblasti korespondují s cíli projektu chráněného bydlení na statku ve Vlčkovících, protože jeho cílem je realizace pobytové služby chráněného bydlení, která si klade za cíl přispět k integraci osob s mentálním postižením prostřednictvím vybudování přirozeného prostředí pro tyto osoby, kde bude respektována jejich osobnost, adekvátně reagováno na jejich potřeby a možnosti seberealizace. Touto službou bude eliminováno riziko sociálního vyloučení v regionu.

Z výše uvedeného je patrné, že charakteristika a zaměření Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost odpovídá charakteru projektu chráněného bydlení a lze tedy tento program pro realizaci projektu aplikovat. Bohužel se v možnosti žádání finanční podpory z OP LZZ vyskytují závažné skutečnosti, které v současné době jeho aplikaci neumožňují.

První skutečností je, že tento projekt ještě není zaštitěn žádnou právnickou osobou (tedy vznikem **o.s. Vlčkovice**), bez níž se nelze o podporu z tohoto programu ucházet. Tato skutečnost brání, tedy absence právní subjektivity, možnosti fundraisingu z různých zdrojů (MPSV, NROS, Středočeský kraj, atd. sponzoring). Získané finanční prostředky a dary z těchto zdrojů by relevantním způsobem přispěly k vybudování počátečního a nutného zázemí pro poskytování služby chráněného bydlení (rekonstrukce objektů pro tyto účely, dosažení standardů kvality, zajištění odporného personálu, atd.).

Druhou skutečností, která se ale bez té předchozí neobejde, je podání návrhu registrace **o.s. Vlčkovice jako poskytovatele sociální služby chráněného bydlení**. Tato registrace je povinná díky novému zákonu 108/2006 Sb., o sociálních službách. V návrhu na registraci musí být doloženo mnoho skutečností o potenciálním poskytovateli jako jsou již výše zmíněné standardy kvality sociální služby, bezúhonnost a odborná způsobilost fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální službu, dodržení hygienických podmínek, údaje o poskytovaných soc. službách, atd. U registrace vidím trochu potíží u nových poskytovatelů sociálních služeb, kterou jsem popsal v kapitole 2.11.2.

Až tedy bude **o.s. Vlčkovice** registrováno jako poskytovatel sociální služby chráněného bydlení, bude moci rozbíhat provoz této služby a začít vykazovat činnost. Především tedy pustit se do žádosti o různé subvence, které by sloužily na pokrytí provozních a mzdových nákladů personálu. V tomto stádiu bude naše organizace vykazovat potřebné ekonomické údaje, které jsou nezbytné pro žádání finanční podpory z OP LZZ a tedy bude schopná vyhovět podmínkám, které tento program požaduje od uchazečů této subvence.

V této práci jsem tedy došel k tomu, že z Evropského sociálního fondu je vhodný pro projekt chráněného bydlení na statku ve Vlčkovických Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost a že v současné době nemůže být na tento projekt z tohoto programu žádáno. Jak vyplývá z poznatků praktické části, musí být pro tento projekt uskutečněny administrativní úkony, které zajistí kompetentnost k čerpání této Evropské subvence. Projekt chráněného bydlení musí tedy projít výše popsányými procedurami, aby byla transparentní a důvěryhodná.

Časový harmonogram realizace projektu (popsaný v praktické části) je orientační, nikoliv závazný, ale není nereálný, a to vzhledem k tomu, že první fáze realizace projektu už probíhá a **o.s. Vlčkovice** bude v dohledné době registrováno. Dále má tento projekt podporu na regionální i krajské úrovni a velmi aktivní realizační tým.

S tímto potenciálem by se měl tento projekt potkat s úspěchem.

Seznam zkratk

CNS	- centrální nervová soustava
ESF	- Evropský sociální fond
EU	- Evropská unie
NNO	- nestátní nezisková organizace
NROS	- Nadace rozvoje občanské společnosti
OP LZZ	- Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
o.p.s.	- obecně prospěšná společnost
o.s.	- občanské sdružení
OPVK	- Operační program Vzdělanost pro konkurenceschopnost
OSVČ	- osoba samostatně výdělečně činná

Seznam literatury:

- Červenková, Anna; Bruthansová, Daniela. *Náklady na ústavní sociální péči a služby podporovaného a chráněného bydlení*. Praha : VÚPSV, 2004.
- Nadace rozvoje občanské společnosti. *Průvodce fondy EU pro neziskové organizace (Cesta labyrintem financování EU)* Praha, 2003, str. 230
- Norton, Michael; *Praktický průvodce fundraisingem pro neziskové organizace*. Přel. (z anglického jazyka) J. Kroupa. Praha : Nadace VIA, 2003
- Sodomka, Vladimír; Špok, Radomír. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie pro neziskový sektor*. Praha : Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2004, str. 112
- Vágnerová, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd., rozš. a přeprac. Praha : Portál, s.r.o., 2004, 872 s. ISBN 80-7178-802-3
- Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách

Elektronické zdroje:

- <http://www.strukturalni-fondy.cz/oplzz>
- <http://www.benesov-city.cz/komplan/dokumenty/070516-seznam-poskytovteli.xls>
- http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/documents/Programy_2007_2013/OP_Lidske_zdroje_a_zamestnanost/OP_LZZ_EK_brezen_2007.pdf
- <http://www.neratov.cz/>
- <http://www.vallila.cz/>

